

Sjøfuglregistreringer langs kysten av Buskerud 2007

Norsk Ornitologisk Forening
Avdeling Buskerud

Frådende hav ved Mølen. Foto: Tommy Andersen

*Tonny Andersen, Erland T. Tollefsen og
Håkon Bergø*

Forord

Siden 1974 har det foregått regelmessige tellinger av hekkende sjøfugl i indre og midtre deler av Oslofjorden. Disse tellingene har inkludert samtlige sjøfuglkolonier i Buskerud. Frem til 1999 hadde Geir Andersen og Morten Bergan ansvaret for disse tellingene. I løpet av dette året overtok Norsk Ornitologisk Forening (NOF) avd. Buskerud ansvaret for tellingene i koloniene som ligger ved Breidangen – utenfor Hurumlandet. Denne rapporten oppsummerer resultatene av tellingene i Breidangendelen av Buskerud i 2007, som ble gjennomført av Tonny Andersen, Erland Tollefsen og Håkon Bergø. Ansvarlig for gjennomføringen av tellingene er NOF avd. Buskerud.

Tonny Andersen

Innhold

FORORD	2
1 INNLEDNING.....	4
1.1 OMRÅDEBESKRIVELSE	4
1.2 METODIKK	4
2 RESULTATER.....	5
2.1 LOKALITETSOMTALER	7
<i>Ertsvikskjær.....</i>	7
<i>Mølen .....</i>	7
<i>Ramvikholmene .....</i>	7
<i>Tofteholmen.....</i>	7
<i>Vealøs.....</i>	7
2.2 ARTSOMTALER.....	8
<i>Knoppsvane.....</i>	8
<i>Grågåås.....</i>	8
<i>Hvitkinngås .....</i>	8
<i>Ærfugl .....</i>	8
<i>Stokkand.....</i>	9
<i>Strandsnipe.....</i>	9
<i>Sandlo .....</i>	9
<i>Tjeld .....</i>	9
<i>Hettemåke .....</i>	10
<i>Fiskemåke .....</i>	10
<i>Gråmåke.....</i>	10
<i>Sildemåke .....</i>	10
<i>Svartbak .....</i>	11
<i>Makrellterne.....</i>	11
3 KONKLUSJON.....	11

1 Innledning

1.1 Områdebeskrivelse

Denne rapporten omfatter tellinger som er gjennomført i kystområdene langs Buskeruds del av Breiangen, det store bassenget innerst i Ytre Oslofjord. Totalt er fem lokaliteter undersøkt.

1.2 Metodikk

Årets tellinger ble gjennomført etter de samme metoder og prinsipper som tidligere. Lokalitetene beskrevet i rapporten ble inventert 19. og 21. mai 2007.

I store kolonier går to tellere i land og teller antall reir med egg og/eller unger. Gjennomsnittet av de to tellernes sum blir brukt. Avviket de to tellerne imellom er normalt omkring 5 %. I mindre kolonier (under 100 par) går ofte bare en teller i land, da nøyaktigheten ved telling i små kolonier er stor. I svært små eller oversiktlige kolonier (f.eks. i bergvegger og skråninger) teller vi rugende fugler fra båt. I store stormåkekolonier teller tellerne hver sine, avgrensede områder av kolonien. Den artsvisse fordelingen av gråmåke, sildemåke og svartbak i stormåkekolonier blir ofte estimert etter observasjoner fra sjøen.

De heldekkende tellingene er lagt til omkring 20.05., i tida rett før klekkingen starter for fullt i hettemåke- og gråmåkekoloniene. På den måte gjør vi svært liten skade når vi beveger oss i koloniområdet.

En ulempe ved den valgte telledatoen er at vi ikke får med oss par som allerede har mislyktes med hekkingen, eller som allerede har klekket (ender og gjess).

En annen ulempe er at vi ikke får med oss par som ennå ikke har lagt egg, dvs. storparten av makrellternebestanden, en vesentlig del av fiskemåke bestanden og en mindre del av sildemåkebestanden.

Metoden som er brukt, er et kompromiss mellom kravet til nøyaktighet, budsjetter og ønsket om å forstyrre sjøfuglene minst mulig.

Foruten å gjøre reiretelling, telles også alle klekte kull på sjøen. Klekte kull er i tabellene henført til nærmeste navnsatte lokalitet, eksakt hekkeplass er som regel ikke kjent. Hos enkelte arter, spesielt blant vadere, er det svært vanskelig og tidkrevende å lokalisere reiret. Her blir hekkeatferd som varsling, engstelig oppførsel og avledende manøvrer brukt som kriterier.

2 Resultater

Tellingene ble gjennomført over to dager, henholdsvis 19. og 21. mai 2007.

Tabell 1 viser en lokalitetsvis oversikt over hekkende sjøfugl funnet i området i 2007. Tabellen viser at det totalt ble registrert 1128 hekkende par sjøfugl i Buskerud i 2007. Dette er en betydelig nedgang for området, hvor vi må tilbake til 1999 for å finne lavere tall.

Tabell 2 gir en samlet artsvis oversikt over samtlige år med registreringer i området.

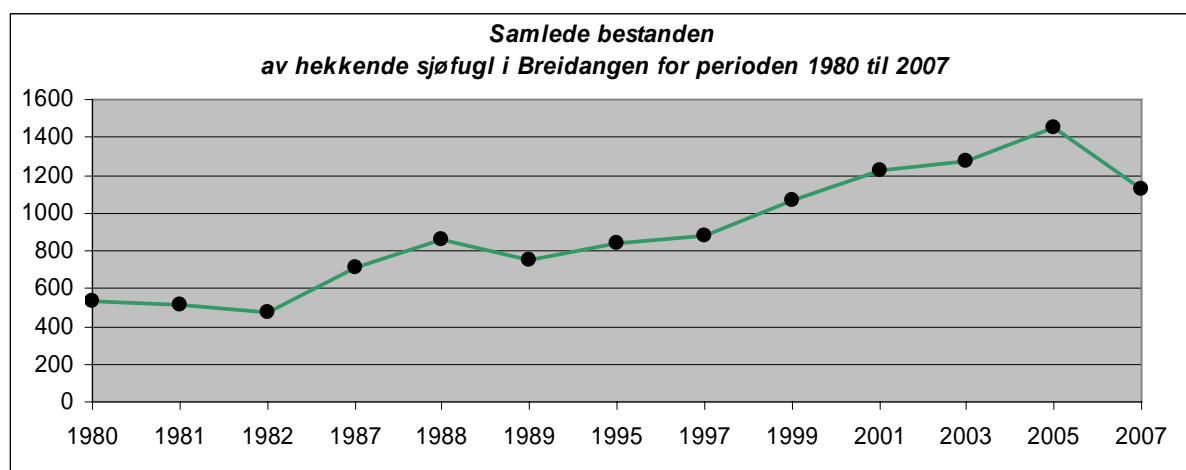
Tabell 1. Resultater av sjøfugltellingene i 2007.

Sjøfuglregistreringer langs kysten av Buskerud, Resultater 19+21.Mai 2007						
Arter	Lokalitet					Antall hekkinger pr. art
	Ertsvikskjær	Mølen	Ramvik holmen	Tofteholmen	Vealøs	
Knoppsvane	1				1	2
Kanadagås						0
Grågås					2	2
Hvitkinngås					2	2
Gravand						0
Ærfugl	41	15	13	53	24	146
Siland						0
Stokkand				1		1
Strandsnipe	1		1			2
Sandlo		1				1
Tjeld	1	5	2	2	1	11
Hettemåke		3				3
Fiskemåke		220	1	4	4	229
Gråmåke	24	144	9	128	98	403
Sildemåke	8	60		44	188	300
Svartbak	3	3	1		4	11
Makrellterne		15				15
Hekkinger pr. lokalitet	79	466	27	232	324	
Totalt antall hekkinger i Breidangen						1128

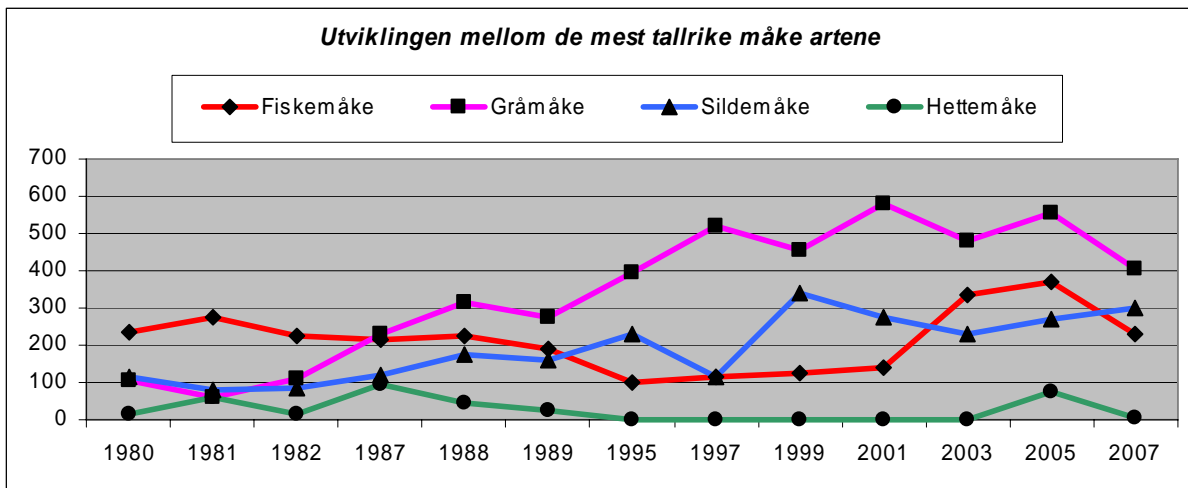
Tabell 2. Samlede resultater av sjøfugltellingene i Breidangen (Buskeruddelen) i Oslofjorden 1974-2007.

År	Hettemåke	Fiskemåke	Gråmåke	Sildemåke	Svartbak	Makrellterne	Stokkand	Ærfugl	Siland	Gravand	Kanadagås	Grågås	Hvitkinggås	Knoppsvane	Tjeld	Strandsnipe	Sandlo	Totalt
1974	1	83		39	0	5					0	0		0				128
1980	16	237	107	113	1	43		2			0	0		0	10			529
1981	60	275	60	81	0	30		3			0	0		0	7			516
1982	15	223	112	84	1	24		1			0	0		0	10			470
1987	96	213	228	119	4	25	1	14			0	0		0	12			712
1988	43	226	313	176	6	19	0	64			0	0		0	12			859
1989	24	189	277	158	6	7	0	78			0	0		0	16			755
1995	0	99	395	231	10	1	1	83			4	1		1	12			838
1996	0					10								1				11
1997	0	113	519	115	15	3	0	83	15	2	1	2		0	12			880
1999	0	124	456	338	5	0	0	116			3	0		0	23	0	0	1065
2001	1	140	581	277	24	18	0	161		0	3	0	1	2	14	2	0	1224
2003	0	336	481	231	8	43	1	157	3	1	2	0	1	2	13	0	0	1279
2005	76	370	553	269	18	14	0	110	11		4	0	2	2	20	1	0	1450
2007	3	229	403	300	11	15	1	146			0	2	2	2	11	2	1	1128

Den samlede bestanden av hekkende par sjøfugl i Breidangen har vist en økende tendens fra tellingene i 1980 frem til 2005. Tellingene i 2007 viste en markant nedgang som vises i figur 1. Hvor det i hovedsak er måkeartene som står for reduksjonen i hekkende par. Dette er vist i figur 2.

Figur 1. utviklingen av sjøfuglbestanden i Breidangen 1980-2007.

Figur 2. utviklingen blant de mest tallrike måkeartene i Breidangen 1980-2007.

2.1 Lokalitetsomtaler

Ertsvikskjær

79 hekkende par er laveste resultatet på mange år på Ertsvikskjær. Hovedårsaken til dette er nedgangen på hekkende gråmåke her, med 24 par. 45 par færre enn året før. Ærfugl er stabil med 41 par. Totalt hekket syv arter her.

Mølen

Sjøfuglkolonien på Mølen var i 2007 fortsatt den største i Breidangen, med 466 hekkende par. Dette er en klar nedgang fra rekordåret 2005, da 703 par ble funnet. Nedgangen er størst blant artene hettemåke, fiskemåke og gråmåke. Det er mindre forandringer blant de andre artene, av de ni som totalt ble funnet hekkende. Mølens sydspiss utmerker seg fortsatt som en av Breidangen viktigste hekkeplasser (spesielt fiskemåke og makrellterne).

Ramvikholmene

Med kun 27 hekkende par er det et resultat godt under gjennomsnitt for Ramvikholmene. Ærfugl med 13 par var nå den mest tallrike arten her.

Toftholmen

Totalt 232 hekkende par sjøfugl på øya er et resultat som er stabilt i forhold til tidligere tellinger. Med 128 par gråmåke er det den dominerende arten på øya, mens sildemåke har 44 par og ærfugl 53 par. Totalt ble det funnet 6 hekkende sjøfuglarter.

Vealøs

Hekkebestanden på Vealøs holder seg stabil, og kolonien er av meget betydelig størrelse med 324 hekkende par i 2007. Det er gråmåke og sildemåke som utgjør den største andelen av bestanden. 2 par grågås, samt 2 par hvitkinngås, hadde også gått til hekking på øya i 2007. Ni sjøfuglarter ble totalt funnet hekkende her.

Rugende ærfugl fra Tofteholmen. Foto Håkon Bergø.

2.2 Artsomtaler

Hvitkinngås

To hekkende par ble funnet i 2007, begge i kolonien på Vealøs. Det ser nå ut til at arten er blitt et fast innslag som hekkefugl i Breidangen.

Grågås

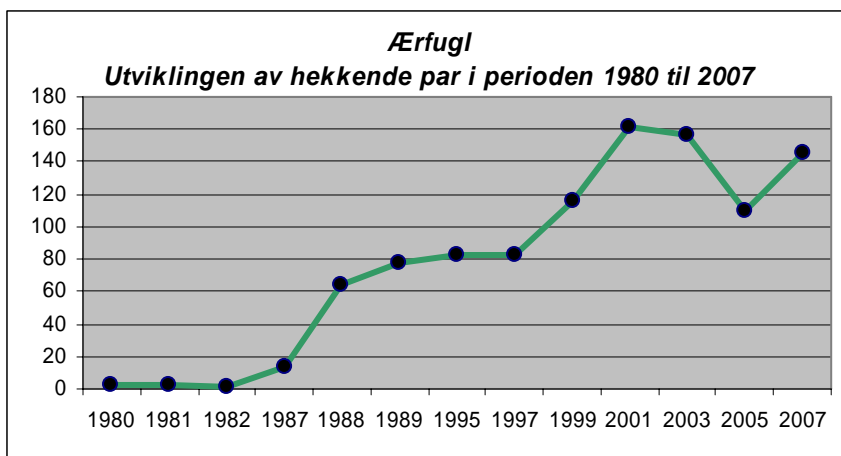
To grågåspar ble funnet hekkende på Vealøs. Dette er første hekkefunn på 10 år, da to par også den gang ble funnet hekkende.

Knoppsvane

Har en stabil bestand i området. Et knoppsvanepar hekket på Vealøs og et par på Ertsvikskjær.

Ærfugl

Bestanden av ærfugl ser ut til å holde seg stabilt høy, med 146 hekkende par i 2007.

Figur 3. utviklingen i ærfuglbestanden i Breidangen 1980-2007.

Stokkand

På Tofteholmen hekket ett stokkandpar. Arten har opptrådt uregelmessig som hekkefugl i området, med det første hekkefunnet i 1987.

Strandsnipe

2 par ble registrert på henholdsvis Ertsvikskjær og Ramvikholmene med hekkeatferd. Arten kan være under rapportert da det er svært tidkrevende å lete opp reiret.

Sandlo

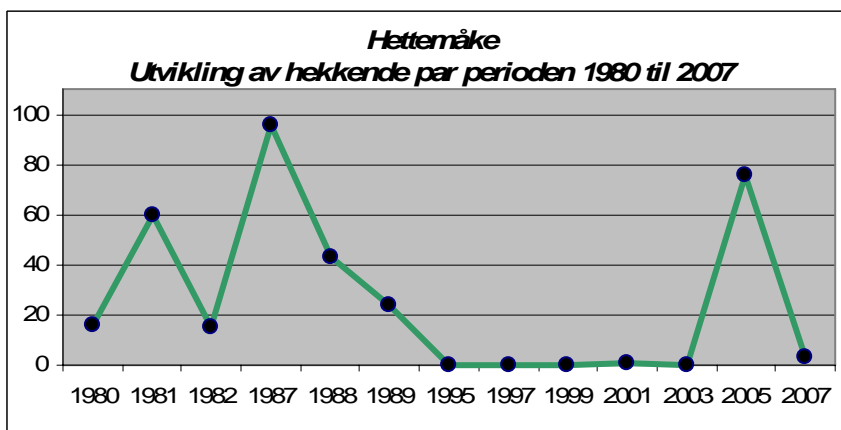
Et par viste sikre tegn på hekkeatferd på Mølens nordspiss. En art som opptrer fåtallig i området

Tjeld

11 hekkende tjeldpar ble funnet i 2007, dette er et relativt lavt tall for arten. Det er ikke registrert færre hekkende par siden 1982. Kan se ut til å følge den generelle nedgangen i antall hekkende sjøfugl i området.

Hettemåke

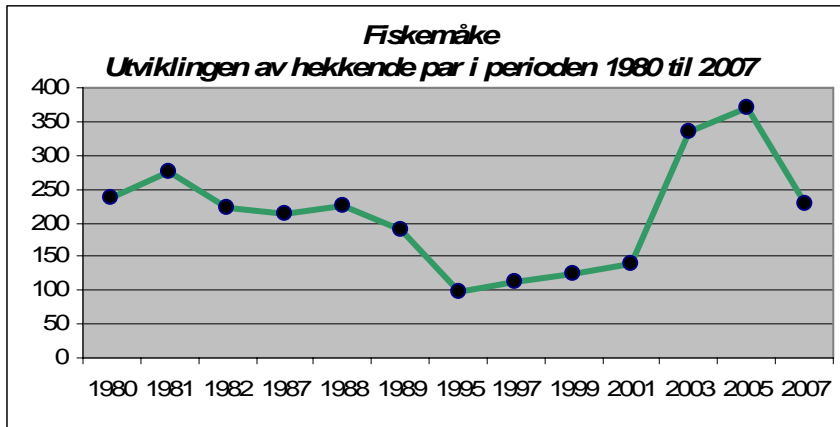
Forrige telling viste hele 76 par hekkende hettemåker på Mølens sørspiss, mens tellingen i 2007 fastslo bare 3 hekkende par igjen på samme sted. Utviklingen over tid, har vært svært dårlig for hettemåke i området, noe tabellen viser.

Figur 4. utviklingen i hettemåkebestanden i Breidangen 1980-2007.

Fiskemåke

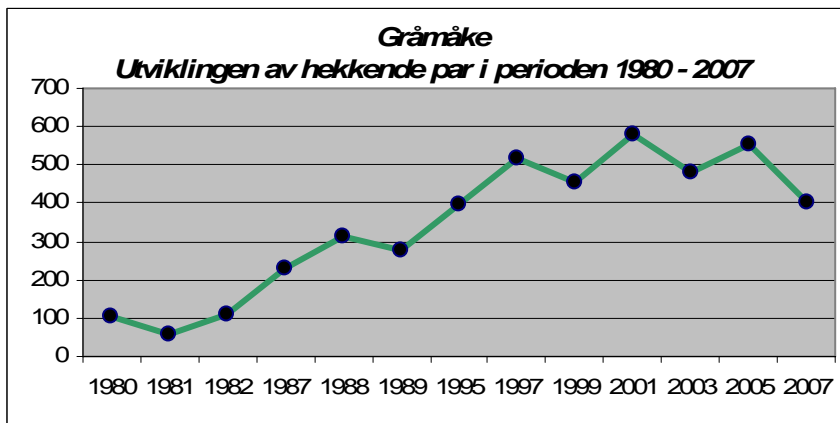
Bestanden hadde en kraftig nedgang i forhold til toppåret 2005. 229 par ble registrert i 2007, i forhold til toppåret 2005 hvor det ble registrert 370 par totalt. Hovedandelen av bestanden hekker på Mølen med 220 par i 2007, en nedgang fra 333 hekkende par i 2005. Med en nedgang på 113 par for Mølen utgjør dette hovedandelen av bestands reduksjonen.

Figur 5. utviklingen i fiskemåkebestanden i Breidangen 1980-2007.

Gråmåke

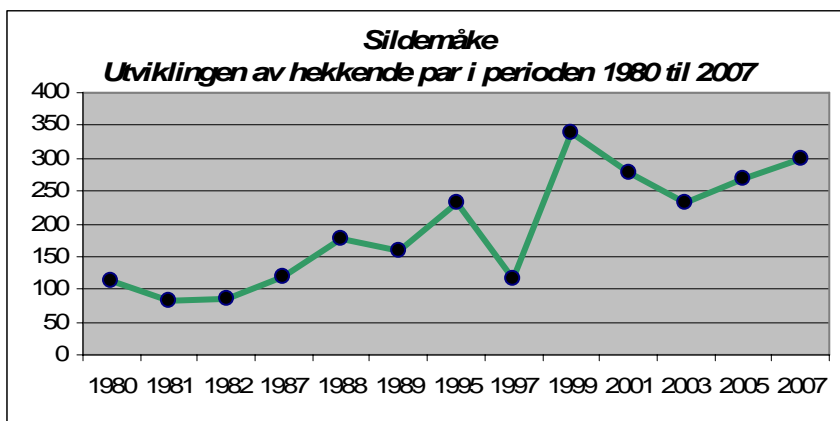
Det ble registrert en betydelig nedgang av gråmåke i området. Kolonien på Mølen hadde den lokalitetsvise største nedgangen fra 227 par i 2005 til 144 par i 2007. Gråmåke er fortsatt områdets klart mest tallrike sjøfuglart med totalt 403 par.

Figur 6. utviklingen i gråmåkebestanden i Breidangen 1980-2007.

Sildemåke

Sildemåkebestanden viste en liten økning som eneste måkeart for området. Bestanden på Vealøs er den største for arten i området, og huser hele 222 av totalt 300 hekkende par.

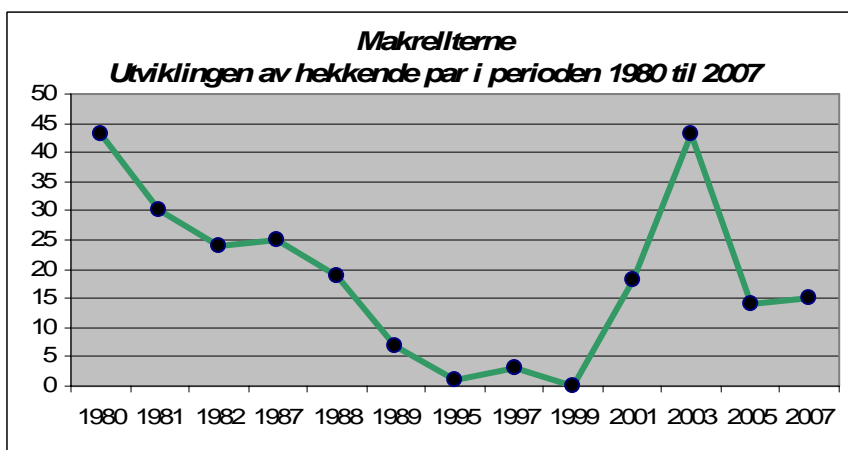
Figur 7. utviklingen i sildemåkebestanden i Breidangen 1980-2007.

Svartbak

11 hekkende par er et gjennomsnittlig tall for arten i området. Arten hekker spredt rundt i stormåke koloniene i området, med relativt få antall.

Makrellterne

Det ble funnet 15 par hekkende makrellterne, et antall som er stabilt i forhold til forrige telling. Mølen var den klart viktigste lokaliteten for denne sårbare arten.

Figur 8. utviklingen i makrellternebestanden i Breidangen 1980-2007

3 Konklusjon

Etter en rekke gode år for sjøfugl i Breidangen området, viste årets telling en markant nedgang i bestandene. På lokalitetene Ertsvikskjær, Ramvikholmen, Tofteholmen og Vealøs går bestandene bare litt ned, mens hovedandelen av nedgangen ligger på Mølen. Selv med en nedgang på 237 par er fortsatt Mølen områdetets største sjøfuglkoloni i 2007 med 466 par. Det er tredje telling på rad hvor kolonien på Mølen er områdetets største. Dette understreker betydningen av en god forvaltning av denne utsatte hekkeplassen. Spesielt viktig er det at Mølen sydspiss forvaltes ut i fra at denne innehar lokalitetens største koloni og samtidig ligger mest utsatt til for forstyrrelser fra øyas fritidsbåtturisme. Bedret merking av områder med ferdselsrestriksjoner er et tiltak som bør vurderes.